

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialueen vastuullisuusohjelma

Johtoryhmä 26.9.2023

Aluehallitus 9.10.2023

Yleistä Soiten vastuullisuusohjelmasta

Soiten vastuullisuusohjelma

- Vastuullisuustyöllä tarkoitetaan organisaatiossa tehtävää työtä toiminnan ympäristövaikutusten, sosiaalisten vaikutusten sekä taloudellisten ja hallinnollisten vaikutusten saralla. Vastuullisuudesta käytetään myös termiä ESG, jossa kirjaimet tulevat sanoista E=Environment, S=Social ja G=Governance.
- Soiten vastuullisuustyön pohjana ovat Soiten arvot: Arvostava kohtaaminen, rohkeus, turvallisuus, osallisuus, vaikuttavuus ja yhdenvertaisuus. Arvoihimme perustuen olemme jo monella toimintamme osa-alueella huomioineet sekä taloudellisen, sosiaalisen että ympäristövastuun kehittämisen.
- Nyt käsillä olevan ohjelman kautta jatkamme vastuullisuuskysymyksiin liittyvää työtä entistä järjestelmällisemmin ja kattavammin, nivoen vastuullisuustavoitteet osaksi Soiten johtamisjärjestelmää ja laatutyötä.

Kestävä kehitys

Kestävällä kehityksellä tarkoitetaan yleisesti ihmisen hyvinvointia maapallon kantokyvyn rajoissa.

Kestävässä kehityksessä puhutaan usein kolmesta ulottuvuudesta eli sosiaalisesta, ja taloudellisesta kestävydestä. Sosiaalisessa kestävyuden avainkysymyksinä voidaan pitää ihmisen hyvinvointiin vaikuttavia yhteiskunnallisia asioita kuten koulutus, työ, terveys. Ympäristöllisellä kestävyydellä tarkoitetaan maailman kantokykyyn liittyviä asioita kuten luonnon monimuotoisuuden tila, kasvihuonepäästöt ja merien tila. Kestävän kehityksen ajattelussa taloudella on mahdollistajan rooli. Talous mahdollistaa yhteiskunnan toiminnan ja palveluiden järjestämisen. Keskinäisriippuvuus on kestävä kehityksen kannalta oleellinen käsite. Sosiaaliseen perustaan, talouden toimintaan ja ympäristön kuormitukseen liittyvät asiat ovat monin eri tavoin kytköksissä toisiinsa.

Tarkastelemalla asiaa näiden kolmen ulottuvuuden kautta, kestävä kehityksen perusehtona voidaan pitää biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemin toimivuuden säilyttämistä sekä ihmisen taloudellisen ja aineellisen toiminnan sopeuttamista pitkällä aikavälillä luonnon kestävyyskykyyn. Tässä vastuullisuusohjelmassa painopiste on organisaation ekologisessa kestävydessä.

Soiten vastuullisuusohjelma

- Soiten vastuullisuustyö perustuu YK:n Agenda 2030 kestävä kehityksen tavoitteisiin. Nostamme ensimmäisiksi työn painopistealueiksi kolme kokonaisuutta:
 - Kestävät kaupungit ja yhteisöt
 - Ilmastoteot
 - Vastuullinen kuluttaminen
- Myöhemmin vuosina vastuullisuusohjelmaa tullaan päivittämään ja mahdollisesti nostamaan uusia painopistealueita osaksi vastuullisuusohjelmaa.

Agenda 2030

YK on koonnut vastuullisuustyön osa-alueet ja niihin liittyvät globaalit tavoitteet Agenda 2030 -kestävän kehityksen ohjelmaan. Agenda 2030 jakaa vastuullisuustyön 17 otsikon alle ja kuhunkin on määritelty tavoitteita edistettäväksi.

Agenda 2030 korostaa tavoitteiden keskinäisriippuvuutta, eli sitä että tavoitteita edistettäessä pitää huomioida toimenpiteiden vaikutukset muihin tavoitteisiin ja että ympäristöllistä, sosiaalista ja taloudellista kestävyttä pitää tarkastella yhdessä.

Soiten vastuullisuustyön painopisteet: tiivistys

Haluamme olla aktiivinen toimija edistämässä alueemme kuntien ja yhteisöjen kestävästä kehityksestä. Tämä tarkoittaa mm. ennakoivia, yhdenvertaisia ja sujuvia palveluketjuja, vahvoja peruspalveluita ja päivystävää keskussairaala, monimuotoisia palveluita ja kestävästä taloudesta.

Työllistämme alueellamme sekä suoraan, että välillisesti. Vastuu henkilöstöstämme on merkittävä osa vastuullisuustyötämme.

Palvelu- ja tarvikkehankinnoissa toimimme itse vastuullisesti, mutta kannustamme myös yhteistyökumppaneitamme edistämään vastuullisuutta toiminnassaan.

Ylläpidämme kiinteistöjämme vastuullisesti ja huolehdimme niiden aiheuttamista ympäristövaikutuksista. Edistämme saavutettavuutta ja esteettömyyttä ja viihtyisyyttä.

Terveydenhuollon on arvioitu tuottavan Euroopassa noin seitsemän prosenttia kaikista kasviuonepäästöistä. Hiilineutraaliin yhteiskuntaan on pystyttävä siirtymään nopealla aikataululla. Suomi on sitoutunut olemaan hiilineutraali viimeistään 2035.

Soite on sitoutunut pienentämään määrätietoisesti ilmastokuormaansa. Kiinteistöjen energiatehokkuus, energiahankinnat, kuljetusten sekä muun liikkumisen ja liikenteen päästöt sekä materiaalivirrat ovat kokonaisuuksia, jotka tulee huomioida.

Ilmastonmuutokseen varautuminen on toimintojen varmistamista muuttuvissa olosuhteissa. Varautuminen koskee sekä toimitiloja, tukipalveluita että hoitotyötä.

Soitessa käytetään vuodessa (2020) tarvikkeisiin ja tavaraan 28 M€, palveluita 101 M€ ja investoidaan kiinteistöihin noin 12 M€ euroa. Taloudellisen vastuun lisäksi kaikkeen kuluttamiseen liittyy myös ympäristö- ja sosiaalinen vastuu. Noin kaksi kolmasosaa tuotteiden ympäristövaikutuksista syntyy jo ennen kuin tuote on käytössä. Terveydenhuollon ilmastovaikutuksista 60-80% syntyy materiaalivirroista. Sosiaalinen vastuu siitä millaisissa oloissa esimerkiksi hoitotarvikkeet ja tekstiilit on tuotettu, ulottuu pitkien tuotantoketjujen kautta ympäri maailman.

Harkittu kuluttaminen, säästävät työtavat, kestävästi käytettävät tuotteet jne. vähentävät Soitessa myös erilaisten jätteen määrää.

Koko arvoketjujen pohtiminen ja monipuolinen yhteistyö sekä materiaali- että palveluhankintoihin liittyen, tuo ratkaisuja tarjolle.

Vastuullisuusjohtaminen ja vastuullisuuskulttuurin vahvistaminen Soitessa

Vastuullisuusohjelman painopistealueiden keskeiset tavoitteet ja toimenpiteet

Kestävät kaupungit ja yhteisöt

Ilmastotekoja

Vastuullista kuluttamista

Painopisteet läpileikkaava teema: uusi sotekeskus

Vastuullisuusjohtaminen: vastuullisuusohjelman ohjausryhmä

Vastuullisuustyön johtamista, suunnittelua, käytännön toimenpiteiden koordinoitua ja etenemisen seuranta toteutetaan vastuullisuusohjelman ohjausryhmässä. Ryhmän toiminnasta vastaa logistiikkapäällikkö, jolla on kokonaisvastuu Soiten vastuullisuusohjelmasta. Logistiikkapäällikkö raportoi vastuullisuustyön tilanteesta vuosittain aluehallitusta.

Tehtävänimike	Nimi
Logistiikkapäällikkö Pj	Jussi Männistö
Siivoustyönjohtaja	Kaija Märsy
Tekninen johtaja	Pekka Nevanperä
Hankintajohtaja	Anne Harjunpää
Ruokapalvelujohtaja	Merja Ilomäki
Terveysten ja sairaanhoidon toimialuejohtaja	Tuula Rajaniemi
Johtajaylihoitaja	Piia Kurikkala
Pelastustoimi, varautuminen ja turvallisuus	Silja Määttä

Vastuullisuusjohtaminen ja vastuullisuuskulttuurin vahvistaminen

Tavoite	Toimenpiteet	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Vastuullisuusohjelma on kiinteä osa Soiten strategista johtamista	Vastuullisuusohjelma sisältyy Soiten strategian täytäntöönpano-ohjelmaan (Soite 2030)	Osana Soite 2030-ohjelman etenemisen seuranta		
	Toimintakertomukseen laaditaan vastuullisuusindikaattoreille oma raportointirakenteensa.	Vastuullisuustyön indikaattoreiden säännöllinen raportointi.	Talousjohtaja	2025
Vastuullisuustyö osaksi Soiten toimintaa	Viestitään uutiskirjeessä/intrassa henkilöstölle ajankohtaisista vastuullisuusaiheista.	Vastuullisuusasiat osana SoiteSanomia 4 kertaa vuodessa 2023-2027.	Vastuullisuudesta vastaava johtaja	2024-2027
	Lisätään vastuullisuusasioista oma sivu/ sivukokonaisuus Soiten uusille nettisivuille.	Vastuullisuussivut osana Soiten nettisivuja.	Vastuullisuudesta vastaava johtaja	2024
Soiten vastuullisuusosaamisen vahvistaminen	Laaditaan henkilöstön vastuullisuuskouluttamiseen suunnitelma.	Vastuullisuuskouluttamisen suunnitelma tehty.	Koulutuspäällikkö	2024-2027
		Suunnitelma integroitu Soiten koulutuskalenteriin ja toteutettu sen mukaisesti, koulutuksien määrä.	Koulutuspäällikkö	2025-2027

Kestävät kaupungit ja yhteisöt, painopisteet

Tavoite	Toimenpiteet	Tavoitetaso ja mittari	Vastuhenkilö	Aikataulu
Jätteiden lajittelun tehostaminen	Omien kiinteistöjen jätemäärien seuranta ja raportointi säännölliseksi.	Raportointikäytännöt sovittu jätehuollon sopimusosapuolten kanssa.	Siivoustyönjohtaja	2024
		Vuosittainen seuranta ja raportointi kaikissa kiinteistöissä.	Siivoustyönjohtaja	2024
	Aloitetaan muovipakkausten lajittelu asteittain.	Yksiköissä muovipakkausten lajittelu toteutuu Mittari 1: kpl yksiköitä, joissa jo muovinkeräys on aloitettu. Mittari 2: % yksiköistä muovinkeräyksen piirissä. Mittari 3: kerätyn muovin määrä, kg.	Siivoustyönjohtaja	2024-2025
	Sairaalan jäte- ja siivoushuoneiden lajitteluvälineiden yhtenäistäminen ja toiminnallisuuden varmistaminen.	Kokonaisuus suunniteltu ja astiamuutokset ja -merkinnät toteutettu.	Siivoustyönjohtaja	2024-2025
	Vuokrakohteiden jätemäärien seurannan ja raportoinnin aloittaminen.	Säännöllinen seuranta 2026 loppuun mennessä. Mittari: % kohteista seurannassa yhdyskuntajätteiden osalta. Mittari: % kohteista seurannassa erityisjätteiden osalta.	Siivoustyönjohtaja	2025-2026

Kestävät kaupungit ja yhteisöt, painopisteet

Tavoite	Toimenpiteet	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Tilojen käyttöasteen nosto	Selvitys mahdollisista tekniikoista ja palveluista käyttöastemittaukseen.	Selvitys tehty.	Tilahallintapäällikkö	2024
	Tilojen käyttöastemittauksen toteutus.	Käyttöastemittaus toteutettu.	Tilahallintapäällikkö	2025
	Laaditaan tilojen tehokkaalle käytölle periaatteet ja suunnitelma käyttöasteen nostamiseksi.	Suunnitelma tehty ja tilojen käyttöaste noussut. Käyttöasteen mittaus.	Tilahallintapäällikkö	2025-2026

Kestävät kaupungit ja yhteisöt, painopisteet

Tavoite	Toimenpiteet	Tavoitetaso ja mittari	Vastuhenkilö	Aikataulu
Kemikaaliturvallisuuden tilannetarkistus	Nimetään/päätetään kemikaalikäytönvalvoja.	Soiten kemikaalivalvoja nimetty.	Logistiikkapäällikkö	2024
	Varmistetaan käyttöturvallisuustiedotteiden ja kemikaaliluetteloiden ajantasaisuus ja löytyminen työpisteistä.	Kartoitus tehty ja havaitut päivitystarpeet hoidettu.	Kemikaalikäytönvalvoja	2024
	Varmistetaan, että käyttöturvallisuustiedotteiden perusteella työpisteissä sekä kemikaalien varastoissa/säilytystiloissa on riittävät suojaimet ja riittävät, oikeanlaiset torjuntavälineet vahinkojen varalta, huomioiden myös kemikaalijätteet.	Havaitut varustepuutteet hoidettu.	Kemikaalikäytönvalvoja	2024

Ilmastotekoja, painopisteet

Tavoite	Toimenpiteet	Tavoitetaso ja mittari	Vastuhenkilö	Aikataulu
Tavoitellaan hiilineutraaliutta	Teetetään hiilijalanjälkilaskenta Soiten toiminnasta.	Vuoden 2024 loppuun mennessä laskettu vuoden 2023 tiedoilla scope 1- ja scope 2- päästöt sekä saatavilla olevat scope -3 päästöt	Tekninen johtaja	2023-2024
	Laaditaan ilmastotiekartta hiilineutraaliuden saavuttamiseksi.	Ilmastotiekartta laadittu ja toteutuksessa.	Tekninen johtaja	2026-2027
	Luodaan käytännöt CO2-päästöjen säännölliseen laskentaan ja raportointiin.	CO2-päästöjen säännöllinen seuranta.	Tekninen johtaja	2027
	Veden- ja energiankulutustietojen tilastoinnin ja raportoinnin täydentäminen.	Omien ja omassa ylläpidossa olevien tilojen energiaseurannalle on luotu menettelyt ja raportointikäytännöt.	Tekninen johtaja	2024-2025
		Vuokratilojen energiankulutustietojen seurantomahdollisuudet on kartoitettu ja datan keräys ja raportointi on varmistettu.	Tekninen johtaja	2026-2027

Vastuullinen kuluttaminen, painopisteet

Tavoite	Toimenpiteet	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Vastuullisuus- kriteerien käyttöönotto hankinnoissa	Lisätään vastuullisuuskriteerien käyttöä Soiten hankintayksikön hankinnoissa.	Hankinnoista puolessa on mukana vastuullisuuskriteerejä vuonna 2026. Vastuullisuuskriteerejä sisältävien hankintojen osuus vuosittain.	Hankintajohtaja	2024-2027
	Seurataan niiden omien hankintojen määrää, joissa on ollut mukana vastuullisuuskriteerejä.	Säännöllinen seuranta osana yksikön toimintaa.	Hankintajohtaja	2025-2027
	Kootaan tiedot vastuullisten hankintojen määrästä elintarvikehankinnoissa.	Hankintaringin kautta käytössä olevat lähiruoka-, luomu-, Reilun kaupan ym. tuotteet ja niiden osuudet kokonaisuudesta selvitetty. Vastuullisten elintarvikkeiden määrästä viestitty sisäisesti osana vastuullisuusviestintää.	Ruokapalvelujohtaja	2024

Vastuullinen kuluttaminen, painopisteet

Tavoite	Toimenpiteet	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Jätteen synnyn ehkäisy	Kangaspyyheannostelijoiden lisääminen käsipyyhepaperin kulutuksen ja jätteen määrän pienentämiseksi.	Kangaspyyheannostelijoiden määrä ja käyttö on kasvanut Mittari: annostelijoiden määrän kasvu Mittari: käsipyyhepaperin kulutuksen pieneneminen	Siivoustyönjohtaja	2024-2026
	Korvataan välinehuollon kanssa yhteistyössä potilashoidon kertakäyttöisiä tarvikkeita kestäväillä, kun se on hoito- ja työturvallisuus huomioiden mahdollista.	Arvioidaan vaihtomahdollisuudet vähintään kahdessa tuoteryhmässä vuosittain. Mittari: Arvioituja tuotekokonaisuuksia kpl Mittari: Kestokäyttöisiin vaihdettuja tuotteita kpl	Sote - toimialuejohtajat	2024-2027
	Kertakäyttöastioiden käyttöperiaatteiden arviointi ja käytön minimointi sairaalan lounas- ja kahvitarjoiluissa.	Mittari: Kertakäyttöastioiden kulutuksen väheneminen %.	Ruokapalvelujohtaja	2024-2025

Vastuullinen kuluttaminen, painopisteet

Tavoite	Toimenpiteet	Tavoitetaso ja mittari	Vastuuhenkilö	Aikataulu
Materiaalihukan vähentäminen	Opal-järjestelmän tai muun vastaavan järjestelmän täysimääräinen käyttöönotto osastojen varastonhallintaan keskussairaalassa.	Hoitologistikon palvelut ja Opal-järjestelmä tai muu vastaava järjestelmä käytössä kaikissa sairaalan yksiköissä.	Logistiikkapäällikkö	2024-2025
	Kartoitetaan ruoanjakelukäytännöt sairaalan ulkopuolella ja arvioidaan, voidaanko yli jäävän ruoan hyötykäyttömahdollisuuksia lisätä toimintatapoja muuttamalla.	Ruoan hyötykäyttö mahdollistettu niissä yksiköissä, joissa se kartoituksessa todettiin mahdolliseksi.	Ruokapalvelujohtaja	2024-2025
	Lautastähteiden määrän vähentämiskampanjat sairaalan ruokalassa.	Yksi kampanjaviikko/vuosi. Lautastähteiden vähenemä kg/ kokonaismäärä, tai g/ruokailija.	Ruokapalvelujohtaja	2024-2027

Uusi sotekeskus: vastuullisuus huomioidaan kaikkien kolmen painopistealueen näkökulmasta

Kestävät kaupungit ja yhteisöt

- Lähtökohtana kokonaisedullisuus pitkällä aikavälillä
- Palvelut helposti asiakkaiden saavutettavissa
- Digitalisaation potentiaali
- Tilojen yhteiskäyttö ja muuntojoustavuus
- Suunnitteluratkaisuilla pyritään mahdollisimman edulliseen kiinteistön ylläpitoon

Ilmastotekoja

- Maalämmön, aurinkoenergian ja muiden vihreiden energiamuotojen mahdollinen hyödyntäminen
- Talotekniset järjestelmät mahdollisimman energiatehokkaita
- Ympäristöystävällisten ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen tukeminen

Vastuullinen kuluttaminen

- Vuokratilojen määrä vähenee ja ylläpitokustannukset pienenevät
- Materiaalihallinnan kehittäminen
- Hävikin pienentäminen
- Lajittelu, kierrättäminen
- Vastuullisuuskriteerit mukana hankinnoissa